

ПРОФІЛАКТИКА ОТРУЄНЬ ОТРУТОХІМІКАТАМИ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

*Біловод І.В.
здобувач вищої освіти СВО «Магістр»
інженерно-технологічного факультету*

*Науковий керівник – Опара Н.М.
кандидат сільськогосподарських наук, доцент*

Робота з отрутохімікатами (пестицидами) завжди пов'язана з деяким ризиком отруєння, до якого можуть призвести різноманітні причини: аварійні ситуації при роботі, нехтування шкідливою дією отрутохімікатів, низький рівень згань про отруйні властивості пестицидів, порушення вимог техніки безпеки при роботі з отрутохімікатами.

Як же запобігти отруєнням?

Основним засобом профілактики отруєнь пестицидами є глибоке вивчення їхніх властивостей, а також особливостей машин і обладнання, за допомогою яких вони застосовують, ще тоді, коли нові засоби хімічного захисту рослин тільки-но створюються.

Це дає можливість своєчасно вилучати особливо небезпечні для здоров'я людей отрутохімікати і машини (обприскувачі, протруювачі, сівалки), обслуговування яких може призвести до отруєнь. Завдяки такому підходу до впровадження у виробництво нових засобів хімічного захисту рослин сільське господарство поступово звільняється від високоотруйних препаратів і недосконалих з погляду вимог техніки безпеки машин. У зв'язку з цим зменшується і кількість гострих отруєнь пестицидами.

Отруєння найчастіше відбувається приховано. Це деякою мірою зменшує настороженість до швидкої дії отрутохімікатів. Проте всі хто працює з ними, повинні знати, що нешкідливих для здоров'я людини пестицидів не існує. Тому, не перебільшуючи небезпеки отруєнь, слід постійно дбати про те, щоб працівники агропромислового комплексу були обізнані зі шкідливими властивостями пестицидів і засобами запобігання отруєння ними. Це необхідно знати і громадянам, які використовують пестициди на присадибних ділянках, колективних городах та садах.

Недостатня обізнаність з отруйними властивостями пестицидів часто призводить до порушень вимог колективної і особистої безпеки при роботі з ними. Іноді це може сприяти створенню аварійної ситуації, попадання отрутохімікатів у фураж і харчові продукти, споживанню людьми протруєного насіння, проникненню пестицидів у значних кількостях у водоймища, накопичення суміші отрутохімікатів над обробленими ділянками полів.

Застосування пестицидів при опрацюванні садів, лісів, парків припускається тільки в тому випадку, якщо між оброблюваними об'єктами і водоймами можна зберегти санітарно-захисну зону протяжністю не менше 300м.

Роботи з отрутохімікатів в жаркий час року проводять у ранкові часи, коли нижче температура повітря, менше інсоляція і менше рухливі повітряні потоки. Обпилювання й обприскування рослин за допомогою наземної апаратури, внесення гранульованих препаратів у ґрунт, протравляння насіння на відкритому повітрі виключається при швидкості вітру понад 4 м у секунду. При обприскуванні рослин, необхідно стежити за тим, щоб препарати, які розпорошуються не направлялися потоком повітря на працюючих. При використанні ранцевих обприскувачів працюючі повинні знаходитися друг від друга на відстані не менше 56 м, йти з навітряної сторони площі, яка не оброблена отрутохімікатами.

При застосуванні пестицидів за допомогою авіації необхідно суворо витримувати санітарно-захисні зони від ділянок авіахімічних обробок до інших об'єктів (населених пунктів, тваринницьких і птахоферм, джерел водопостачання, тощо). За три доби до початку проведення авіаційних обробок замовник робіт повинен здійснити запобіжні заходи згідно з вимогами ДСП 382-96.

Забороняється проведення авіаційних обробок пестицидами (усіх груп токсичності) сільськогосподарських, лісових та інших земель, які розташовані ближче 5 км від місця постійного розташування медоносних пасік; 2 км від рибогосподарських водоймищ, відкритих джерел водопостачання, місць випасу домашніх тварин, об'єктів природно-заповідного фонду (заповідників, національних парків, ботанічних і зоологічних заказників та інших); 1 км від населених пунктів, тваринницьких і птахівничих ферм, а також посівів сільськогосподарських культур, що вживають без термічної обробки (цибулі на перо, селера, кріп, огірки, помідори, суниця, малина, тощо), садів, виноградників та місць проведення сільськогосподарських робіт.

Збереження отрутохімікатів на складах сільськогосподарських об'єктів і інших організацій припускається тільки після огляду помешкання представником органів державного санітарного нагляду й упорядкування паспорту складу. Категорично забороняється тримати отрутохімікати безпосередньо на підлозі і використовувати тару з-під них для збереження харчових продуктів. Прибирання складів роблять не рідше одного разу в 2 тижні. Для цієї цілі працюючих забезпечують необхідною пиловідсмоктуючою і мийною апаратурою або спеціально виділеними побутовими пиłosосами і ручними обприскувачами. На початку прибирають зі стін, стелажів, підлоги і тари за допомогою пиłosоса видаляють пилюку, а потім миють стіни, вільні стелажі, полки і підлогу.

При отруєнні пестицидами працівники повинні вміти надавати один одному першу домедичну допомогу. Якщо отрутохімікат потрапив до організму через дихальні шляхи, потерпілого треба негайно винести із робочої зони, зняти з нього респіратор, спецодяг та інший одяг, який утруднює дихання. При подразненні верхніх дихальних шляхів (кашель) пити тепле молоко або молоко, розведене лужною мінеральною водою. Одночасно на ділянку грудей можна поставити гірчичники.

Якщо препарат потрапив на шкіру, його необхідно змити водою, краще з милом, або , не втираючи, зняти клаптиком тканини, а потім змити.

При потрапленні препарату в очі або до рота слід промити їх водою чи розчином питної соди (1 чайна ложка на 1 склянку води).

Якщо отрутохімікат потрапляє у шлунок, необхідно зробити промивання – випити теплий розчин питної соди (1 столова ложка на 1 літр води) або розчин марганцевокислого калію (блідо-рожевого забарвлення) і, подразнюючи пальцем корінь язика, викликати блювоту. Цю процедуру треба повторити 2-3 рази. Блювоту не можна визивати, якщо потерпілий знепритомнів або у нього почалися судоми. Після промивання дають випити півсклянки води з активованим вугіллям (з розрахунку 1 таблетка на 10 кг ваги). Потім для настання послаблюючого ефекту постраждалому дають 20-30 г гіркої солі розчиненої у склянці води. Для викликання послаблюючого ефекту не можна використовувати рицинову олію.

Основні шляхи профілактики отруєнь пестицидами і мінеральними добривами:

- дотримання норм, правил та інструкцій з охорони праці при роботі з ними;
- застосування засобів колективного та індивідуального захисту робітників;
- суворе дотримання інструкції з агротехніки, кратності обробок посівів і норм витрати хімічних препаратів;
- проведення хімічних обробок на необхідній відстані від населених пунктів, скотарень, водойм при дозволених швидкостях вітру;
- витримування термінів останньої обробки рослин до збору врожаю;
- застосування тільки вивчених, дозволених препаратів, що пройшли державну реєстрацію і включені в «Перелік препаратів, дозволених до авіаційного та наземного застосування в Україні, роздрібного продажу населенню».

Пам'ятайте! При отруєнні пестицидами (навіть у легкій формі) необхідно зразу ж звернутися за кваліфікаційною, спеціалізованою медичною допомогою до найближчого лікувально-профілактичного закладу.

Список використаних джерел

1. Електронний ресурс URL: <https://www.rivneprod.gov.ua/2020/02/19/profilaktyka-otruyen-pestytsydamy/>
2. Електронний ресурс URL: <http://onufrievka.kr-admin.gov.ua/708-otruyennya-pesticidami-ta-mneralnimi-dobrivami.html>